

2004-09-29
Fi2004/2598

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen/Försäkringsenheten

103 33 Stockholm

Remiss angående Promemoria om flytträtt för pensionssparande

Svenska försäkringsmäklarens förening, Sfm, har beretts tillfälle att yttra sig över Promemoria om flytträtt för pensionssparande.

Sfm vill anföra följande.

1. Inledande sammanfattning

Varför behöver en obligatorisk flytträtt införas?

- Försäkringsbolagen kan idag på stor del av befintliga kapital ensidigt förändra kostnader och avgifter utan att kunden kan agera genom att flytta sin försäkring
- Försäkringsbolagen kan "underperforma" avkastnings- och driftkostnadsmässigt långa perioder utan att kunden kan byta försäkringsbolag
- Försäkringsbolagen kan binda kunden i långa avtal och därmed veta att de får sina avgifter hela försäkringstiden och därmed erbjuda interna och externa distributörer höga sk. uppfrontersättningar
- Kunder som inte vill bidra till försäkringsbolags aktiviteter såsom att använda livsparnas pengar till tveksamma investeringar, bonusprogram, lägenhetsaffärer, utförsäljning av kapitalförvaltning, subventionering av fondbolag etc. har idag ingen möjlighet att "rösta med fötterna"

Vilken följd får en obligatorisk flytträtt?

- Avgifterna i försäkringarna kommer att sjunka drastiskt
- "Uppfrontersättningar" för säljare och försäkringsmäklare kommer att minska drastiskt till nytta för system som ger långsiktighet. Varken ömsesidiga eller aktieägda försäkringsbolag kan utbetala höga "uppfrontersättningar" utan att veta att kunden är låst i 30-40 år.
- Det blir ett ökat tryck på försäkringsbolagen att prestera en bra förvaltning och allokering

Varför vill inte försäkringsbolagen att flytträtt ska införas?

- *Försäkringsbolagen måste göra en mer likvid placeringsportfölj*
 - o Sfm anser att inkommande premier – utbetalda försäkringsersättningar vida överstiger vad som årligen kommer att flyttas.
- *Säljare och försäkringsmäklare kommer att utnyttja situationen och flytta kapital*
 - o Sfm anser att det med all sannolikhet kommer att inträffa, eftersom det finns nya aktörer som driver försäkringsverksamhet och som har 5 % av svenska marknaden och endast 20 anställda, dvs om inte försäkringsbolagen effektiviserar sig och erbjuder lägre kostnader och bättre förvaltning kommer försäkringsmäklarna att flytta kunderna till bättre alternativ.
- *Flytträtt kommer att innebära att flyttat kapital erbjuds garanterat och därmed blir solvensen lägre långsiktigt och i förlängningen blir det mindre handlingsfrihet i kapitalförvaltningen.*
 - o Sfm anser att om lagstiftarna tar höjd för att mottagande bolag inte får erbjuda garanti på flyttade återbäringsmedel så är detta inget problem

2. Återköp och flytt av försäkring

Obligatorisk flytträtt

Av promemorian s 22 framgår att trots att det genom försäkringsrörelseren infördes en möjlighet att utan skattekonsekvenser flytta värdet av vad som skatterättsligt definieras som en pensionsförsäkring (p-försäkring), så har få bolag kommit att erbjuda sina kunder sådan rätt. Efter att denna möjlighet infördes har Sverige drabbats av ett antal sk.skandaler där livförsäkringsbolag varit inblandade, vilket inneburit att livförsäkringstagare med befintliga avtal som inte går att flytta, drabbats av att de inte kunnat flytta sina p-försäkringar till andra försäkringsbolag. Situationen har varit så allvarlig att regeringen bl.a. tillsatt en utredning, Näringslivet och förtroendet, för att få bukt med problemen.

Trots detta föreslås i denna promemoria inte någon obligatorisk flytträtt, ens på nya försäkringsavtal. Detta får till följd att livförsäkringstagarnas möjligheter att byta försäkringsgivare för sina långa försäkringsavtal i form av p-försäkringar, vid missnöje med befintlig försäkringsgivare, fortfarande kommer att saknas för många. Detta förhållande är oacceptabelt enligt Sfm och en obligatorisk flytträtt bör införas för både nya och gamla försäkringsavtal.

När det gäller redan ingångna avtal är det av största vikt att försäkringstagarna bereds en möjlighet att skydda sig mot framtida liknande situationer som präglade de senaste åren genom att det införs en flytträtt för denna kategori trots att det bl.a. innebär problem med prissättning och aktuariella beräkningar samt retroaktiv lagstiftning. Försäkringstagarnas möjlighet att ”rösta med fötterna” måste dock sättas i första rummet, eftersom det är fråga om produkter med mycket långa avtalstider.

När det gäller nya avtal räcker det inte med att kunderna kan välja en försäkring vars avtal medför flytträtt. För att produkterna med flytträtt ska bli konkurrensmässiga, så måste en ovillkorlig flytträtt införas i alla nya avtal.

En sådan obligatorisk flytträtt skulle med största sannolikhet leda till att konkurrensen mellan livförsäkringsbolagen ökade på ett för kunderna gynnsamt sätt samt att livbolagen skulle bli tvungna att fokusera på kundnyttan för att inte riskera att förlora sina kunder.

Tjänstepensioner

I promemorian undantas tjänstepensioner helt trots att samma behov av möjligheter att flytta värdet av försäkringar även föreligger för tjänstepensioner som grundar sig på kollektivavtal som för individuella avtal. För att möjliggöra en flytträtt för tjänstepensioner bör annan lagstiftning för området samt kollektivavtalens inverkan ses över omgående.

Information

Sfm anser att oavsett om Sfm:s förslag om obligatorisk flytträtt beaktas eller inte, så är det av största vikt att regler om information om flytträtt och dess innebörd införs på sätt som promemorian föreslår.

Krav på skäliga återköps- och flyttvillkor

Sfm ställer sig mycket positiva till en lagstadgad skyldighet för försäkringsbolagen att erbjuda skäliga återköps- och flyttvillkor, vilket ska få till följd att återköpsvärde och eventuella avgifter ska vara rimliga för den som väljer att avbryta försäkringsavtal.

Försäkringsmäklare och flytträtt

I promemorian hänvisas till problem i Norge, med oseriösa försäkringsmäklare som har drivit flytträttsprocesser av provisionsskäl. En risk för att en sådan situation ska uppstå i Sverige har lyfts fram av olika medier i olika sammanhang. Här vill Sfm inledningsvis påpeka att svenska försäkringsmäklare idag omfattas av både lagen om försäkringsmäklare samt lagen om finansiell rådgivning, vilket innebär att försäkringsmäklare omfattas av en skyldighet att göra en analys av kundernas försäkringsbehov och av en långtgående omsorgsplikt och även en avrådningsplikt. Den 1 april 2005 ersätts lagen om försäkringsmäklare av en ny lag om försäkringsförmedling, vilket i ännu större omfattning fokuserar på omsorgen om kunden med ett krav även på dokumentation av kundkontakter som för övrigt även följer av lagen om finansiell rådgivning. Om en försäkringsmäklare (eller framledes en försäkringsförmedlare) bryter mot dessa lagregleringar, så ska Finansinspektionen ingripa med sanktioner. Vidare ger lagstiftningarna kunderna uttalade möjligheter att stämma de försäkringsmäklare/förmedlare som inte ser till kundens bästa och på det viset orsakar kunden skada. Detta regelverk i kombination med en obligatorisk flytträtt torde snarast ge försäkringsköpare/försäkringstagare som anlitar försäkringsmäklare/förmedlare en optimal möjlighet att hitta bästa möjliga försäkringslösning löpande över tiden.

3. Flytträtt mellan IPS och försäkring

Problem med tillståndsplikt

I promemorian föreslås en möjlighet att flytta mellan IPS och försäkring, vilket Sfm välkomnar. Dock bör man beakta att dessa olika typer av pensionssparande inte får distribueras av samma slags distributörer, vilket torde begränsa genomslagskraften för möjligheten. Försäkringar får idag endast förmedlas av försäkringsmäklare per definition i lagen om försäkringsmäklare. Försäkringsmäklare får dock inte förmedla andra finansiella instrument än andelar i värdepappersfonder, utan detta tillkommer endast värdepappersinstitut enligt lagen om värdepappersrörelse. Det innebär att försäkringsmäklare (försäkringsförmedlare) inte kommer att

kunna bistå sina kunder med en flytt från försäkring till IPS. Omvänt förhållande gäller för värdepappersbolag som inte i dagsläget får förmedla försäkringar, utan bara kan tillhandahålla IPS. Möjligheterna för försäkringsmäklare att förmedla IPS bör ses över för att öka möjligheterna för kunderna att byta mellan försäkring och IPS. Frågan om huruvida värdepappersbolag ska kunna förmedla vissa försäkringar ligger inte inom Sfm:s kompetensområde att bedöma.

4. Flytträtt för fondförsäkring

Det är anmärkningsvärt att promemorian inte behandlar flytträtt för fondförsäkringar. Fondförsäkringar bygger på att individen själv tar ansvar för sina placeringar och själv väljer fonder. Då fondförsäkring inte innehåller något garanterat belopp finns inte heller några försäkringstekniska hinder för en flytt. Då fondförsäkring är byggd för att individen ska kunna byta fonder, ser Sfm det som en självklarhet att hela kapitalet även ska kunna flyttas till ett annat försäkringsbolag.

På Svenska försäkringsmäklares förenings vägnar

Mats Lindkvist
Ordförande i Sfm

Kristina Hårdänge
Generalsekreterare i Sfm